

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXXXVIII. ad annum MCCCCXL.

Parisiis, 1644

XXV. De sententia excommunicationis, interdicti & suspensionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15490

ANNO
CHRISTI
1440.

XXV.

Præcipimus, & in virtute sanctæ obedientiæ inhibemus omnibus nostræ diocesis iurisdictioni præsentibus, ne quemquam clericum vel laicum pro culpa vel contumacia excommunicent, sine scriptis & monitione canonica non præmissa.

Quoniam iuris apices non omnibus innotescunt, ad vberiore[m] sacerdotum instructionem & salubrem informationem, qualiter sacerdotes interdicti tempore se gerere debeant & habere, præsentem declaramus statuto, quod interdicti tempore tam ab homine quam a iure prolati, tam sani quam infirmi sunt ad remedium paterne admittendi, nisi fuerint interdicti vel excommunicati, vel quorum dolo, culpa, consilio, favore aut auxilio latum extitit interdictum. Quibus tantum viaticum & baptismum paruulorum conceduntur; nullus inungatur, vel tradatur ecclesiasticæ sepulturæ, præter clericos qui seruauerunt interdictum; nisi tales sint qui nominatim excommunicati, interdicti vel suspensi fuerint. Qui vero clerici non fuerint huiusmodi sententiis innodati, sine pulsatione campanarum constantibus quibuscumque solennitatibus cum silentio tumulentur. Insuper sacerdotes populum habentes, sine scrupulo conscientiæ, semel in hebdomada viros & mulieres possunt ad ecclesiam conuocare, nec non ipsis exponere verbum Dei: Mulieres post partum non inthronizentur cum solennitate psalmi & orationum: nuptiæ sic non benedicantur: nec aqua benedicta populus solenniter

aspergatur. Singulis diebus Missæ in ecclesiis celebrentur, & alia quæuis diuina officia, sicut prius, submissa tamen voce, ianuis clausis omnino quibuslibet excommunicatis & interdictis, ac omnibus aliis, nisi super hoc priuilegium exhibeant speciale, exclusis, ministris altaris dumtaxat exceptis, campanis non pulsatis, bini vel insimul tres horas canonicas simul legere possunt, ita quod foris seu extra ecclesiam nullatenus audiantur. In festiuitatibus vero natalis domini, paschæ, pentecostes, ac assumptionis beatæ Virginis gloriosæ, a Vesperis vigiliarum earumdem vsque ad Vesperas earumdem festiuitatum inclusiue, campanæ pulsentur, & ianuis apertis alta voce diuina officia solenniter celebrentur, excommunicatis prorsus exclusis, sed interdictis admissis; sic tamen quod illi, propter quorum excessum interdictum huiusmodi est prolatum, altari nullatenus appropinquent, nec in illis festiuitatibus sepeliantur corpora mortuorum, neque viuis & sanis illis diebus sacramentum eucharistiæ ministretur. Præterea inhihemus ne in ecclesia non consecrata, vel a iure vel ab homine interdicta, vel execrata per humanum iniuriosum sanguinem, vel semine humano & vxorio polluta, nullatenus diuina celebrentur.

Item decreta sacri generalis Concilii Basileensis de excommunicatis certo modo non vitandis, de interdictis non leniter ponendis decretata, & per nationem Germanicam acceptata, per diocesium nostram cupientes publicari, tenores eorumdem præsentibus nostris statutis & constitutionibus
duximus

ANNO
CHRISTI
1440.

duximus inferendos, qui sequuntur per omnia in hunc modum:

Ad vitandum scandala ac multa pericula, subueniendumque conscientis timoratis, statuit hæc sancta Synodus, quod nemo deinceps a communione alicuius in sacramentorum ministracione vel receprione, aut aliis quibuscumque diuinis, vel extra, prætextu cuiuscumque sententiæ aut censuræ ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis, ab homine vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, aut interdictum ecclesiasticum obseruare, nisi sententia, prohibitio, suspensio vel censura huiusmodi fuerit in vel contra personam, collegium, vniuersitatem, ecclesiam, vel locum certum, a iudice publicata vel denunciata specialiter & expresse: aut si aliquem ita notorie sententiã excommunicationis constiterit incidisse, quod nulla possit tergiuersatione celari, aut aliquo iuris suffragio excusari: nam a communione illius abstineri vult, iuxta canonicas sanctiones. Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos, non intendit in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari. Quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione scandala multa consueuerunt euenire, statuit hæc sancta Synodus, quod nulla ciuitas, oppidum, castrum, villa aut locus, ecclesiastico supponi possit interdicto, nisi ex causa seu culpa ipsorum locorum aut dominii, seu rectoris vel officialium. Propter culpam autem seu causam alterius cuiuscumque priuatæ personæ huiusmodi loca interdici nequaquam possunt auctoritate quacumque ordinaria vel delegata, nisi talis persona prius fuerit excommunicata ac denunciata, seu in ecclesia publicata, ac domini seu rectores vel officiales ipsorum, locorum auctoritate iudicis requisiti, huiusmodi personam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non eiecerint, aut ad satisfactionem compulerint: qua etiam post biduum eiecta recedente vel satisfaciente, mox diuina resumi possint: quod etiam in pendentibus locum habeat.

Pridem reuerendissimus pater & dominus noster dominus Ioannes sanctæ sedis Saltzburgensis

Concil. Tom. 33.

Yyyy

archiepiscopus nobis intimare curavit, quod nuper in diæta Moguntinensi indicta per illustrissimum principem & serenissimum dominum nostrum dominum Albertum, Romanorum, Bohemiæ, Hungariæ, &c. regem, oratores eiusdem domini regis, nec non aliqui sacri imperii principes electores propriis in personis, alii vero ac etiam totius Germanicæ nationis metropolitani per suos oratores conuenientes, inter diuersos tractatus ibidem præ manibus habitos, decreta edita in sacra Basileensi Synodo, cum certis tamen restrictionibus, modificationibusque, temporum qualitatibus, ac dictæ Germanicæ nationi accommodis, concorditer acceptarunt. Quapropter nos hortando requisivit, quatenus dicta decreta per diœcesim nostram reuerenter publicare, exequi, & obseruari mandaremus, sicut præfertur restricta & modificata. Nos vero mandatis superioris obedire, veluti tenemur, volentes, dicta decreta, sicut & præmittitur, acceptata, cum quorundam ex eis qualificationibus & modificationibus, præsentibus nostris statutis duximus quoad ipsorum initia adiungenda, mandantes quatenus omnes & singuli vtriusque status homines nostræ diœcesis, quorum interest, ea fideliter obseruent sub pœnis in eisdem contentis. Et primo decretum per sacrum Constantiense Concilium factum, & per sacrum Basileense Concilium renouatum, de auctoritate & potestate sacrorum generalium Conciliorum, temporibus & modis eadem conuocandi & celebrandi, quod est primæ sessionis, & incipit: Frequens generalium Conciliorum

ANNO
CHRISTI
1440.

celebratio agri dominici præcipua cultura est, &c.
Iterum decretum de electionibus duodecimæ sessionis, quod incipit : Sicut in construenda domo præcipue est architectoris cura. Sed quia lex sic clare non tendi potest, quin aliquam possit recipere dubitationem, petitum est quatenus sacrum Concilium declarare dignetur quod electiones pontificum & abbatum fiant seruata forma in hoc decreto tradita; quodque in ceteris inferioribus dignitatibus electiuus quibuscumque sufficiat modus & forma iuramenti in eodem decreto expressi. Ceterum statuere dignetur sacrum Concilium, quod promouendus per papam secundum quamdam clausulam huius decreti, quæ incipit, Nisi ex magna, &c. remittatur consecrandus aut benedicendus ad suum superiorem immediatum; si forsan talis promouendus fuerit præsens in Romana curia: quo tamen nihilo minus remittatur, vt huiusmodi suo immediato superiori præstet debitum iuramentum; quodque etiam confirmatio electionum fiet per immediatum superiorem, ad quem spectat ius confirmandi: & si ipse sine causa rationabili confirmare distulerit, seu recusauerit, mediatus superior adiri poterit. Insuper quod etiamsi contingat provisionem per sacrum Concilium domino papæ non fieri, nihilo minus electiones secundum formam huius decreti & supra declaratam valeant fieri, & robur obtineant, neque, propterea quod sibi per sacrum Concilium prouisum non fuerit, quouis modo valeant impediri. Item decretum decimæ quintæ sessionis, de Conciliis synodalibus &

prouincialibus obseruandis, quod incipit: Pridem hæc sancta Synodus quoddam, &c. Item decretum decimænonæ sessionis, de Iudæis & neophytis, quod incipit: Saluatoris nostri Iesu Christi sequens vestigia, &c. Item omnia saluberrima decreta vicesimæ sessionis, quorum primum disponit de publicis concubinariis, & incipit: Quicumque clericus, cuiuscumque, &c. Secundum, de modo communicandi his qui dicuntur excommunicati, suspensi vel interdicti, & incipit: Ad vitandum scandala, &c. Tertium, de modo & forma ponendi interdictum in loco, & diuina resumendi, & incipit: Vt lites citius terminentur, &c. Similiter omnia decreta vicesimæ primæ sessionis, quorum primum tollit annatas. Circa hoc tamen dignetur sacrum Concilium declarare, quod non intendit per hoc decretum prohibere, quando licite exigatur & soluatur, si quid tempore receptionis beneficiati solitum sit solui fabricæ vel pro ornamentis ecclesiæ, vel simili casu, ad vsum tamen diuini cultus, & non ad priuatum commodum personarum conuertendum. Secundum decretum vicesimæ primæ sessionis disponit de pacificis possessoribus non molestandis, & incipit: Quicumque non violentus. Tertium docet quomodo diuinum officium sit in ecclesia celebrandum, & incipit: Si quis principem sæculi. Quartum ostendit quo tempore debet quis esse in choro, & incipit: Qui in matutinis. Quintum, qualiter extra chorum horæ canonicæ sunt dicendæ, & incipit: Quoscumque etiam, &c. Sextum, de his qui tempore diuinorum vagantur per ecclesiam, & in-

ANNO
CHRISTI
1440.

cipit: Quicumque in ecclesia. Septimum, quod tabula pendeat in choro, & incipit: Vt cuncta in domo Dei ordinate, &c. Octauum, quod in Missa impleatur Credo, & quod non basse legatur Missa, & incipit: Abusum aliquarū ecclesiarum. Nonum, de pignorantibus cultum diuinum, & incipit: Abusum etiam illum cultui diuino, &c. Decimum, de capitulis tempore Missæ non tenendis, & incipit: Prohibet hæc sancta Synodus. Vndecimum, de spectaculis non faciendis in ecclesia, & incipit: Turpem etiam illum, &c. Similiter decretum de numero & qualitate cardinalium, de quo in vicesimatertia sessione, & incipit: Cum summo pontifici, &c. Item decretum eiusdem vicesimatertiae sessionis, de electione cassanda, (ex qua turbari posset ecclesia) & incipit: Licet dudum hæc sancta Synodus, &c. Item decretum eiusdem sessionis, per quod reservationes tolluntur, & incipit: Et quia multiplices. Circa hæc tamen dignetur sacrum Concilium ius commune renouare, quod propter huiusmodi beneficia in dicto decreto sibi reseruata conferat infra spatium vnus mensis, alioquin ordinarii conferre valeant, quodque prouisi a papa infra quatuor menses ordinariis suam prouisionem, sub pœna amissionis iuris, insinuare debeant. Item decretum sessionis eiusdem tollens Clementinam Literis. de probat. & incipit: Licet in apostolicis, &c. Insuper decreta tricesimæ sessionis de communione sacramenti eucharistiæ, & incipit: Vt lucidius videatur, &c. Item decretum de collationibus beneficiorum tricesimæ primæ sessio-

nis, & incipit: Placuit diuinæ pietati, &c. cum aliis decretis, de qualificationibus in ordine promouendorum loquentibus. Supplicatur cum sacro Concilio vt declarare dignetur, quod vigore horum decretorum non intendit tollere inferioribus ordinariis tempus Lateranensis Concilii, quodque ante ipsius lapsum non habeat locum præuentio.

ANNO
CHRISTI
1440.

XXVI.

Quo hæc statuta non tradantur obliuioni, & ne quisquam ignorantiam valeat allegare, sed vt subditi possint in eis frequentius meditari, sub excommunicationis pœna præcipimus & iniungimus omnibus abbatibus, præpositis, prælatis, & decanis, vt transcriptionem prædictorum & copiam totalem ac plenam habeant, & ea bis in anno de verbo ad verbum abbates & præpositi, conuocatis omnibus monachis & canonicis regularibus, & præpositi seu decani cathedralis & collegiatarum ecclesiarum, canonicis suis in vnum collectis; decani vero singuli in conuentu, collegio seu capitulo, suis confratribus omnibus, etiam non curatis, accersitis publicent, & perlegant, aut publicari & perlegi faciant. In contrarium, contra huius statuti neglectores seu contemptores inquisitionem habebimus diligentem, pœnas exactissime persecuturi.

Acta conclusa & approbata sunt hæc a sacra Synodo nostra episcopali, in ea nobis tunc personaliter præsidentibus, in aula nostra episcopali Frisingensi, die Veneris secundo mensis Septembris, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo. In quorum & rei sic gesta robur & testimonium sigillum vicariatus nostri præsentibus est impressum.